

Stortinget

Deres referanse

Vår referanse  
13/00192-1Vår dato  
23.04.2013

## Høringsmøte i familie- og kulturkomiteen om Meld. St. 24 (2012-2013) Framtidens barnehage

FO organiserer 27.000 barnevernpedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Mange av våre medlemmer arbeider med barn og unge i ulike tjenester, og noen også i skolen og barnehagen.

### Generelle kommentarer:

Takk for ei viktig melding, som legger an en retning og en tenkning vi i hovedsak stiller oss bak. Som meldinga fastslår er barnehagen, i tillegg til familien, den viktigste inkluderings- og utviklingsarena for barn mellom 1 og 6 år. Barnehagen er også den samfunnsinstitusjonen som har mest kontakt med foreldrene/foresatte knyttet til oppdragelsen av barna. Barnet bringes og hentes i barnehagen daglig, og barnehagen er dermed en sentral arena for foreldrene og for samarbeidet om oppdragelsen av barnet.

Barnehagen er en unik arena for å skape trygghet, glede og utvikling i små barns hverdag. Det som skjer i barnehagen er viktig som fundament for barns videre utvikling: for barnets fremtidige psykiske helse, og for barnets fremtidige sosiale og faglige fungering. Ikke minst er barnehagen en sentral arena for tidligst mulig å fange opp barn og familier som av ulike årsaker strever. Videre er barnehagen sentral når det gjelder å kunne forebygge og bidra i barns vanskelige livssituasjoner. Og barnehagen kan og skal legge til rette for en positiv utvikling hos barnet, og hos foreldrene knyttet til deres omsorgsferdigheter.

Gjennomsnittlig befinner over 90 % av alle barn mellom 1-6 år seg i barnehagen. Dette forplikter og utfordrer barnehagen i forhold til å gi alle barn et kvalitativt godt tilbud. Barnehagen skal være en arena med rom for alle og må kunne møte alle barns behov. I lys av dette vurderer vi at barnehagen som en tverrfaglig arena er viktig. Flere profesjoner vil kunne styrke barnehagens totale kompetanse i møte med ulike barn og familier. Vi savner en drøfting av dette i meldinga, og tillater oss i dette høringssvaret å peke på særlig barnevernpedagoger og vernepleiere som viktige profesjoner i barnehagen, i tillegg til barnehagelærerne, som fortsatt bør utgjøre stammen i barnehagen.

FO

Besøksadresse:  
Mariboestgt. 13  
0183 OsloPostadresse:  
Pb. 4693 Sofienberg  
0506 OsloTelefon:  
02380Telefaks:  
94 76 20 18e-post:  
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:  
9001.06.35674Bankgiro kontigent:  
9001.08.71394Foretaksnr.:  
870 953 852 MVA

Kommunens ansvar for en god oppvekstpolitikk, med sammenhengende tiltakskjeder, betinger også å sikre at deres barnehager løser de oppvekstpolitiske utfordringene for barnebefolkningen. Barnehagenes virksomhet må derfor være godt forankret hos kommuneledelse og kommunepolitikere, slik meldinga også sier.

### **Barnevern i barnehagen**

FO er, sammen med mange andre aktører, opptatt av temaet barnevern i barnehagen. Forskning viser at 35 % av barna i barnehagen mangler trygg tilknytning til egne foreldre, og det er viktig at barnehagen har kompetanse til å trygge disse barna og å initiere/drive foreldrestyrkende arbeid, gjerne i samarbeid med andre instanser. Tidlig innsats overfor sårbare og utsatte barn og deres familier er viktig, og er et tverrpolitisk mål. Dette berører både kompetansen i barnehagen og barnevernet knyttet til tverrfaglig samhandling, men også kunnskap og kompetanse om barnevernfaglige perspektiver i hverdagsmøtet med barn og familier i barnehagen. Barnehagens totale kompetanse kan økes ved at barnevernpedagoger arbeider i barnehagen, deres kompetanse omhandler blant annet å avdekke, ivareta og handle i forhold til utrygge barn, og barn som utsettes for omsorgssvikt, vold og overgrep. I tillegg mener vi at barnehagelærerutdanningen må ha barnevernfaglige temaer.

### **Barn med funksjonsnedsettelse**

Et tema vi også vil løfte på generelt plan, er barn med ulike former for funksjonsnedsettelse eller utviklingshemming. Det er ofte en belastning for familier å få barn med en eller annen form for funksjonsnedsettelse, og det vi vet ofte er mest krevende, er kontakten inn i det offentlige systemet, og mangel på god nok oppfølging og koordinering fra de ulike instansene.

Det er viktig for familier å vite at barna deres har det godt og utvikler seg i barnehagen. For å sikre de ulike barnas ulike behov, trengs det ansatte med god kompetanse tilgjengelig i hverdagen i barnehagen. Vernepleiere er utdannet til å forstå og handle i møte med mennesker med kognitiv svikt eller utviklingshemming, og har gjennom sin kombinasjon av helse- og sosialfag en unik kompetanse på å tilrettelegge for barns læring og på å ivareta disse barnas integritet og trygghet. Dette gjelder både i forhold til utarbeidelse av individuell plan, spesialpedagogisk hjelp og legemiddelhåndtering.

### **FNs barnekonvensjon – barns kompetanse og medvirkning i egne liv**

FO er også opptatt av FNs barnekonvensjon, og barns rettigheter i samfunnet. Barneperspektivet og barns perspektiv må sikres plass i alle velferdsoppgaver som omfatter barn og unge. Barns kompetanse på eget liv må tas på alvor, de må høres og ses, og dette gjelder også i barnehagen. For at barnehagen skal kunne gi det enkelte barn det de er i behov av, trengs en differensiert og mangfoldig tilnærming til innholdet og kompetansen i barnevernet.

### **Sosialpedagogisk kompetanse – barnehagen som tverrfaglig arena**

Et begrep vi savner i meldinga i denne sammenhengen, er barnehagen som en sosialpedagogisk arena. Dette bildet forsterkes også av at meldinga i liten grad fokuserer på konkret kompetanse og konkrete tiltak overfor særlig utsatte barn og familier i barnehagen, og når dette løftes, så er det mer gjennom fokus på det sosialpedagogiske feltet. Sosialpedagogisk arbeid ser barn og fellesskap i sammenheng, og ser spesielt hvordan sosialisering, oppdragelse, oppvekstmiljø og andre samfunnsmessige rammebetingelser påvirker det pedagogiske arbeidet.

En enda bedre barnehage vil etter vårt syn kunne skapes med tverrfaglig kompetanse tilgjengelig i hverdagen. Alle barn og familier vil dra nytte av dette, og muligheten for å arbeide mer forebyggende øker. FO mener da at barnevernpedagoger og vernepleiere særlig har nyttig

sosialpedagogisk kompetanse å bidra med i dette perspektivet, både rettet mot det psykososiale miljøet og læringsmiljøet, og rettet mot enkeltbarn.

I St.meld,nr. 41 (2008-2009) Kvalitet i barnehagen kan vi lese side 32: ”Departementet ønsker å styrke mangfoldet i personalet, og vil arbeide for å få flere personer med annen faglig bakgrunn til å jobbe i barnehagene. Dette kan for eksempel være personer med kunstfaglig utdanning, idretts- og friluftsfag og barnevernspedagoger. For å kunne gi barn med behov for særskilt oppfølging et godt tilbud, kan det for eksempel være en styrke at barnehagene rekrutterer fagpersonale med spesialkompetanse på enkelte områder. Flere yrkesgrupper i barnehagen kan i større grad bidra til å ivareta barnehagens mange oppgaver. Disse yrkesgruppene skal ikke erstatte pedagogene, men de kan være et viktig supplement til barnehagens samlede kompetanse. Departementet vil utrede hvordan det kan legges til rette for andre yrkesgrupper i barnehagen.”

Vi kan ikke se at departementet har fulgt dette opp konkret i meldinga, og håper at familie- og kulturkomiteen løfter dette opp til behandlingen i stortinget. Vi har også merket oss at Arbeiderpartiet på sitt landsmøte i 2013 går inn for å få sosialfaglig kompetanse inn i barnehagene.

## Konkrete kommentarer:

### Kapittel 4.

FO støtter departementets forslag om innføring av to barnehageopptak i året. Dette er i tråd med intensjonen om full barnehagedekning.

FO mener at det er viktig med en videreføring av gratis kjernetid. FO mener imidlertid at barnehage, på lik linje med resten av utdanningssystemet bør være gratis.

### Kapittel 5

FO støtter departementets forslag om å innføre en bestemmelse i barnehageloven om at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn. Dette forslaget er en oppfølging av Norges folkerettslige forpliktelser gjennom FNs barnekonvensjon og den foreslåtte ordlyden tilsvarer ordlyden i barnevernloven § 4-1.

### Kapittel 6

FO støtter departementets forslag om å:

- Innføre et krav om grunnbemanning i barnehagen
- Innføre en bestemmelse i barnehageloven om størrelsen på barnegrupper

### Kapittel 7 og 10.

Vi velger å se på disse kapitlene sammen.

FO mener at

- grunnstammen i barnehagen skal være barnehagelærere
- støtter departementets forslag om lovregulering av både grunnbemanningen og pedagogisk bemanning
- det er viktig å styrke barnehagelærerutdanningen og utdanninga for barne- og ungdomsarbeidere
- det må jobbes for å øke status og lønn for ansatte i barnehager

FO synes det er bra at meldinga fokuserer på personalets kompetanse og styrking av denne. Det pekes på at det i dag er for få ansatte i barnehagen med pedagogisk utdanning og at

mangelen på ansatte med barnefaglig utdanning er barnehagenes største utfordring. Det er i dag er nok utdannede barnehagelærere, men avskalling fra yrket er stort. FO mener at dette er et viktig signal om at man må bedre ansattes arbeidsforhold og ikke minst arbeide for å øke status og lønn for ansatte i barnehagene.

**Annen pedagogisk kompetanse:**

FO mener at satsingen på en tverrfaglig barnehage må komme tydeligere fram.

- Det er positivt at barnehager har variert pedagogisk kompetanse, så framtid barnehagelærere utgjør stammen i bemanningen.
- I tillegg er barnvernpedagogens kompetanse om utsatte barn og gode omsorgsbetingelser, og vernepleieres kompetanse om barn med særlige behov, viktig. Begge disse utdanningene har sosialpedagogikk som teorigrunnlag og kompetanse særlig om utsatte barn, deres familiesituasjon og nærmiljø, og bør kunne ansettes som fagpersonell i barnehagene. Profesjonene vil også kunne bidra med veiledning både til foreldre og kollegaer i barnehagen knyttet til oppfølging av det enkelte barn.
- Det bør åpnes opp for å ansette fast barnevernpedagoger med tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk eller førskolepedagogikk som styrer eller pedagogisk leder i barnehage. Ved å ansette barnevernspedagoger i disse stillingene får også barnehagene tilstrekkelig pedagogisk personale til å oppfylle krav i dagens regelverk. Men, barnevernpedagogen bør som sagt også kunne ansettes som fagpersonell i kraft av sin profesjon.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik  
Forbundsleder

Inger Karseth  
Fagkonsulent